

Rozhodnutí Nejvyššího soudu SSR ze dne 21.10.1971, sp. zn. 2 To 104/71, ECLI:CZ:NS:1971:2.TO.104.1971.1

Číslo: 21/1972

Právní věta: I. Trestný čin rozkrádání majetku v socialistickom vlastníctve podľa § 132 odst. 1 písm. a) Tr. zák. je dokonáný zmocnením sa veci s úmyslom privlastniť si ju. Páchatel sa veci zmocní, ak si vytvorí možnosť volne s ňou nakladať s vylúčením faktickej moci osoby, ktorá nad ňou má moc a ktorej sa vec odníma.

Soud: Nejvyšší soud SSR

Datum rozhodnutí: 21.10.1971

Spisová značka: 2 To 104/71

Číslo rozhodnutí: 21

Číslo sešitu: 4

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Pokus, Rozkrádání majetku v socialistickém řízení, Trestný čin dokonáný

Předpisy: 140/1961 Sb. § 132 odst. 1 písm. a

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 21/1972 sb. rozh.

I. Trestný čin rozkrádání majetku v socialistickom vlastníctve podľa § 132 odst. 1 písm. a) Tr. zák. je dokonáný zmocnením sa veci s úmyslom privlastniť si ju. Páchatel sa veci zmocní, ak si vytvorí možnosť volne s ňou nakladať s vylúčením faktickej moci osoby, ktorá nad ňou má moc a ktorej sa vec odníma.

II. Nejde o dobrovolné upustenie od dokonania trestného činu v zmysle § 8 odst. 3 písm. a) Tr. zák., ak bol páchatel pri čine prichytený a od ďalšieho konania upustil len preto, že sa obával odhalenia.

Z odôvodnenia

Okresný prokurátor v Leviciach uznesením z 22. 3. 1971 sp. zn. Pv 115/71 zastavil podľa § 172 ods. 1 písm. f) Tr. por. trestné stíhanie proti obvinenému F. B. pre pokus trestného činu rozkrádania majetku v socialistickom vlastníctve podľa § 8 ods. 1, § 132 ods. 1 písm. a) Tr. zák. Na podklade sťažnosti pre porušenie zákona, ktorú podal generálny prokurátor SSR v neprospech obvineného, Najvyšší súd SSR vyslovil, že napadnutým uznesením bol porušený zákon, toto uznesenie zrušil a vec vrátil okresnému prokurátorovi v Leviciach, aby ju znova prejednal a rozhodol.

Uznesením vyhľadávacieho orgánu obvodného oddelenia VB v Leviciach z 25. februára 1971 sp. zn. 98/71 sa začalo trestné stíhanie F. B. pre trestný čin rozkrádania majetku v socialistickom vlastníctve podľa § 132 ods. 1 písm. a) Tr. zák. na tom skutkovom základe, že 23. februára 1971 v Leviciach vnikol do podniku Poľnohospodársky nákupný a zásobovací závod (v ďalšom len „PNZZ“) a na nádvorí parkoviska nákladných motorových vozidiel z kabíny nákladného vozidla typu RND ŠPZ LV 16-30 odmontoval súčiastku „autograf“ v hodnote 1670 Kčs, pričom ho prichytil nočný strážnik V. S.

Vyhľadávací orgán VB obvinenému oznámil toto uznesenie 25. februára 1971. Po jeho vypočutí a po vypočutí svedkov L. J., L. F. a V. S., ako aj po zadovážení posudkov o osobe obvineného od MsNV v Leviciach a od PNZZ n. p. Bratislava závodu v Leviciach podal okresnému prokurátorovi v Leviciach návrh na podanie obžaloby proti obvinenému pre trestný čin podľa § 132 ods. 1 písm. a) Tr. zák.

Okresný prokurátor v Leviciach na to uznesením z 22. marca 1971 sp. zn. Pv 115/71-6 zastavil trestné stíhanie obvineného podľa § 172 ods. 1 písm. f) Tr. por. z dôvodu, že trestnosť činu obvineného zanikla. Tento svoj záver odôvodnil tým, že podľa výsledkov vyhľadávania obvinený v stave opilsti 23. februára 1971 asi o 18.45 hod. v Leviciach vošiel na nádvorie PNZZ v Leviciach, kde bol zamestnaný ako šofér a z nákladného auta typu RND ŠPZ LV 16-30 odmontoval „autograf“ v hodnote Kčs 1670,- s úmyslom si ho privlastniť. V tom čase však prišiel k autu nočný strážnik V. S. a pýtal sa obvineného, čo v aute hľadá. Keď strážnik S. od neho odišiel, obvinený sa pokúšal autograf do auta vmontovať, čo sa mu však nepodarilo len preto, lebo bol opitý. Neskôr automechanik L. F. na požiadanie strážnika S. odniesol autograf na strážnicu, takže ku škode nedošlo. Vychádzajúc z tohto skutkového stavu bol prokurátor toho názoru, že obvinený od pokusu trestného činu podľa § 132 ods. 1 písm. a) Tr. zák. dobrovoľne ustúpil a preto podľa ustanovenia § 8 ods. 3 písm. a) Tr. zák. jeho trestnosť zanikla.

Proti tomuto uzneseniu okresného prokurátora, ktoré sa stalo právoplatným 6. apríla 1971, podal generálny prokurátor SSR sťažnosť pre porušenie zákona v 6 mesačnej lehote určenej § 272 Tr. por. v neprospech obvineného. Domáhal sa ňou, aby Najvyšší súd SSR vyslovil, že napadnutým uznesením bol v prospech obvineného porušený zákon v ustanovení § 172 ods. 1 písm. f) Tr. por., napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil okresnému prokurátorovi v Leviciach s príkazom, aby vec v potrebnom rozsahu znova projednal a rozhodol. A to z dôvodov, že podľa výsledkov vyhľadávania obvinený trestný čin podľa § 132 ods. 1 písm. a) Tr. zák. dokonal. Nejde teda o pokus trestného činu podľa § 8 ods. 1 Tr. zák. a v dôsledku toho neprichádza do úvahy ani uplatnenie § 8 ods. 3 písm. a) Tr. zák. o dobrovoľnom upustení od pokusu trestného činu. Preto nemohlo dôjsť ani k zániku trestnosti pokusu uvedeného trestného činu. Argumentoval tým, že keď obvinený autograf z auta vymontoval, mienil s ním nakladať ako s vlastným a keby ho pri čine nebol prichytil strážnik, bol by ho z PNZZ vyniesol. Svedčí o tom i tá skutočnosť, že obvinený žiadal svedkov S. a F., aby o veci nikomu nehovorili a ešte toho istého dňa došiel do závodu a autograf do auta späť vmontoval.

Najvyšší súd SSR na podklade podanej sťažnosti pre porušenie zákona preskúmal podľa § 267 ods. 1 Tr. por. zákonnosť napadnutého uznesenia, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a zistil, že napadnutým uznesením bol porušený zákon. Podľa jednoznačných výpovedí svedkov L. F. a V. S. i podľa doznania obvineného obvinený 23. februára 1971 vo večerných hodinách, teda po pracovnom čase, v podnapitom stave vošiel do ohradeného dvora PNZZ v Leviciach a odmontoval súčiastku „autograf“ v hodnote Kčs 1670,- z odstaveného nákladného auta ŠPZ LV 16-30, ktoré bolo po havárii, s úmyslom si ho privlastniť. Keď už mal obvinený autograf vymontovaný a držal ho v ruke, objavil sa pri ňom nočný strážnik S. Len čo ho obvinený uvidel, odhodil autograf do kabíny auta a začal ho namontovávať späť, čo sa mu však nepodarilo. Strážnik S. ho z podniku vykázal a mechanik F. na požiadanie strážnika S. autograf odniesol na strážnicu. Neskôr obvinený požiadaval oboch uvedených svedkov, aby prípad nikde nehlásili, svedkovi S. sa priznal, že autograf chcel ukradnúť

preto, lebo nejaký občan sa ho v bufete spýtal, či by mu nevedel zadovážiť autograf na nákladné auto.

Trestného činu rozkrádania majetku v socialistickom vlastníctve podľa § 132 ods. 1 písm. a) Tr. zák. sa dopustí ten, kto majetok v socialistickom vlastníctve rozkráda tak, že si privlastní vec z takého majetku a zmocní sa jej. Podstatným znakom skutkovej podstaty tohto trestného činu je, aby sa páchatel veci z mocnil. Pod týmto pojmom treba rozumieť vytvorenie možnosti s vecou voľne nakladať, teda odňatie veci z faktickej moci osoby, ktorá nad ňou túto moc má a tým vytvorenie takého stavu, že sa socialistickému vlastníkovi fakticky znemožňuje dispozícia s vecou.

Najvyšší súd SSR sa stotožňuje so stanoviskom napadnutého uznesenia, že v danom prípade nedošlo k dokonaniu trestného činu podľa § 132 ods. 1 písm. a) Tr. zák. Hoci obvinený mal v úmysle si autograf privlastniť, nevytvoril si takú situáciu, že by bol v stave s ním voľne nakladať. Autograf neodňal ešte z faktickej dispozície poškodeného PNZZ, čoho výrazom je skutočnosť, že len čo zbadal strážnika S., dal odmontovanú súčiastku do auta a snažil sa ju späť vmontovať. Preto okresný prokurátor správne usúdil, že čin obvineného možno hodnotiť len ako pokus trestného činu podľa § 8 ods. 1 a 132 ods. 1 písm. a) Tr. zák. z dôvodu, že k dokonaniu činu nedošlo.

Podľa § 8 ods. 3 písm. a) Tr. zák. trestnosť pokusu trestného činu zaniká, ak páchatel dobrovoľne upustí od ďalšieho konania a odstráni nebezpečenstvo, ktoré vzniklo záujmu chránenému Trestným zákonom z podniknutého pokusu. Nestačí teda len upustenie od ďalšieho konania potrebného na dokonanie trestného činu a odstránenie nebezpečenstva, ktoré vzniklo záujmu chránenému Trestným zákonom z podniknutého pokusu, ale musí ísť o upustenie dobrovoľné. O dobrovoľnosti upustenia od ďalšieho konania možno hovoriť len vtedy, keď sa páchatel domnieva, že má možnosť trestnú činnosť dokončiť, avšak napriek tomu sám z vlastnej vôle sa rozhodne upustiť od jej dokončenia. Preto je dobrovoľnosť vylúčená vtedy, keď páchatel od dokonania trestného činu upustil prevažne pod vplyvom prekážky alebo z obavy z odhalenia, ktoré mu skutočne alebo i len domnele hrozí. V danom prípade obvinený síce upustil od ďalšieho konania potrebného k tomu, aby sa autografu zmocnil a vyvinul snahu, aby odmontovanú súčiastku do auta späť vmontoval, neurobil to však dobrovoľne, ale len preto, lebo bol pri čine prichytený a podľa vlastného doznanie preto, že „nechcel z toho mať súdne nepríjemnosti“.

Preto v danom prípade nie sú dané predpoklady zániku trestnosti pokusu trestného činu podľa § 8 ods. 3 písm. a) Tr. zák.

Keď napriek tomu okresný prokurátor zastavil trestné stíhanie obvineného podľa § 172 ods. 1 písm. f) Tr. por., podľa ktorého sa má trestné stíhanie zastaviť, ak zanikla trestnosť činu, porušil uvedené ustanovenia Trestného poriadku a zároveň aj hmotnoprávne ustanovenie § 8 ods. 3 písm. a) Tr. zák.